

BioLogisch Limburg biedt helpende hand bij omvorming landbouw

Als antwoord op de stikstofproblematiek overhandigde een delegatie van Vereniging BioLogisch Limburg op 15 januari op het provinciehuis aan gedeputeerde Hubert Mackus een plan om in tien stappen de landbouw te transformeren naar natuurinclusieve kringlooplandbouw. De bioboeren, die al langer op deze wijze werken, boden daarmee hun kennis aan om biologische kringlooplandbouw te stimuleren. In Den Haag nam minister Carola Schouten van Landbouw eveneens het Tienstappenplan in ontvangst.

Lilian Rippe

“We hebben het Tienstappenplan aangeboden omdat een aantal leden van Provinciale Staten vond dat de landbouwvisie van Hubert Mackus te weinig onderbouwing had voor kringlooplandbouw”, vertelt John Janssen, voorzitter van BioLogisch Limburg en zelf jarenlang bioboer in het Zuid-Limburgse Klimmen. “De beste kortetermijnoplossing is een langetermijnbeleid en daarbij kan onze vereniging een helpende hand bieden. Wij willen onze rijke kennis en ervaring met biologische landbouw, die sowieso kringlooplandbouw inhoudt, in Limburg graag delen.”

BioLogisch Limburg, opgericht in november 2018, is een netwerk van biologische ondernemers in Limburg die de biologische land- en tuinbouw in de provincie wil stimuleren en professionaliseren. Hiervoor werken ze samen op het vlak van afzet, kennis en belangenbehartiging.

Europese verordening

BioLogisch Limburg wijst erop dat de visie achter het Tienstappenplan overeenkomt met de definitie van biologische landbouw in de Europese verordening (EG) Nr. 834/2007. De vereniging vindt het daarom niet nodig om opnieuw het wiel uit te vinden voor een verordening voor natuurinclusieve kringlooplandbouw. “Daarover hoeft geen discussie meer gevoerd te worden. De Europese verordening beschrijft hoe je biologische landbouw moet bedrijven. Er is dus een wettelijk kader met zelfs een eigen controle-instrument. Het groenbladlogo als predicaat wordt wereldwijd gebruikt. Biologische landbouw houdt sowieso kringlooplandbouw in en gaat nog veel verder dan dat. Bionext, de overkoepelende club voor de biologische sector heeft kernwaarden geformuleerd waarvoor elke schakel in de keten zich verantwoordelijk voelt. Alle boeren en ketenbedrijven zouden vanuit die waarden moeten leven en werken.”

Door de bomen het bos niet meer zien

Janssen constateert dat er vele termen in omloop zijn die vergelijkbaar zijn met biologische landbouw. Zoals natuurinclusieve kringlooplandbouw, circulaire landbouw, natuurinclusieve landbouw, balans landbouw, agro-ecologie, donutlandbouw, duurzame landbouw, soil-based agriculture, kringlooplandbouw, agro-forestry, klimaat-slimme landbouw, regeneratieve landbouw et cetera. “De gemeenschappelijke deler van al deze systemen is dat het alomvattende systemen zijn van landbouwbeheer en levensmiddelenproductie waarbij de beste praktijken op milieugebied worden gecombineerd met een hoog niveau van biodiversiteit, de instandhouding van natuurlijke hulpbronnen en de toepassing van strenge normen op het gebied van dierenwelzijn. We moeten uitkijken dat we door de bomen het bos niet meer zien en kiezen voor een eenduidige naam. Wat ons betreft hanteren we dus de term Biologische landbouw. Vooral ook omdat deze werkwijze wettelijk is verankerd en hiervoor in de hele Europese Unie dezelfde doelafspraken gelden.”

Prioriteit nu

Waarom zou de provincie volgens BioLogisch Limburg prioriteit moeten geven? “De provincie moet kijken naar wat de biologische landbouw al heeft en hoe ze daarmee boeren op

weg kan helpen naar verantwoorde landbouw. Bijvoorbeeld hoe het gebruik van chemische middelen af te bouwen en samen nadenken over alternatieven daarvoor. Ze moet de nieuwe boerengeneratie bij de omslag betrekken, aanpassing van het onderwijssysteem stimuleren en boeren aanzetten tot ombouw van hun bedrijf. Meer dan de helft van de jeugd die in de landbouw wil werken staat open voor kringlooplandbouw blijkt uit onderzoek van LTO, KRO en NCRV. Limburg ligt achterop met biologische landbouw. Als we nu geen slag maken, dan staan we straks helemaal achteraan in de rij.”

Communicatie

Naast de provincie zijn er ook andere partijen die wat kunnen betekenen bij de omslag, weet Janssen. “LLTB en de Natuur en Milieufederatie Limburg kunnen kennis delen met hun achterban. Zij kunnen bijvoorbeeld consumenten stimuleren bewust producten uit de regio te kopen, waarvan we weten wat erin zit. We moeten met elkaar niet willen dat er aardappelen uit Egypte in de schappen liggen. De consument is te zeer gefocust op het goedkoopste. De boer heeft recht op een eerlijke prijs. Hij moet immers vervangings-investeringen doen en milieumaatregelen nemen. Verder is het zaak dat de boer van de toekomst zijn deur openzet, een relatie met de consument opbouwt. Dat betekent dat communicatie een deel van zijn werk wordt.”

Kansen

Waar in Limburg de beste kansen liggen voor verandering vindt Janssen moeilijk te zeggen. “Limburg is zo divers. Het zuiden is heuvelachtig en heeft te maken met erosie-problematiek; daar zitten de meeste veehouders. Daar kan de kringlooplandbouw echt een slag maken. In het noorden zitten de meeste biologisch bewuste bedrijven. Ik zie daar onder andere gesloten kringloop bij champignonteelt waarbij alle betrokken boerenbedrijven (akkerbouwer, champignonteler en groenteteler) verdienen aan consumentgerichte producten.”

Biologische landbouwmethode allesomvattend

Janssen vindt de kringlooplandbouw geen bedreiging maar een zegen voor de boeren. “Een wetenschapper hoorde ik laatst zeggen: “Dit is niet een verandering in een tijdperk, maar een tijdperk dat gaat veranderen.” We hebben de rekening gepresenteerd gekregen van de periode Mansholt*. Dat gaat nu veranderen. De duurzaamheidsagenda van Verenigde Naties 2030 is helder: de gangbare landbouw is een doodlopende weg. Deze veroorzaakt zoveel schade aan lucht, water en bodem met alle gevolgen voor mens en dier van dien, dat willen we niet meer. De biologische landbouwmethode is allesomvattend. We kunnen deze vanaf morgen invoeren omdat we, zoals gezegd, een controle en herkenbaarheidssysteem hebben.” ■

Meer informatie

Het Tienstappenplan om natuur-inclusieve kringlooplandbouw te realiseren is te vinden op www.natuurenmilieufederaties.nl en www.dewegvooruit.nl

Zie verder www.bionext.nl en www.biologischlimburg.com

Kernwaarden Bionext

Gezondheid: samenhang tussen aarde, planten, dieren en mensen.

Ecologie: rekening houden met natuurlijke kringlopen en omgeving.

Eerlijk: rechtvaardige omgang met elkaar, dieren en het milieu.

Zorg: verantwoordelijk werken volgens het voorzorgprincipe, waarbij we geen risico's nemen ten koste van mens en milieu.

**Mansholt: Dertig jaar geleden accepteerde de Europese Unie de plannen van commissaris Sicco Mansholt om de Europese landbouw radicaal te moderniseren. Dat beleid blijkt nu desastreuze gevolgen te hebben voor milieu, dierenwelzijn en gezondheid.*

De visie achter het Tienstappenplan komt sterk overeen met de definitie van biologische landbouw zoals deze in de Europese verordening (EG) Nr. 834/2007 staat vermeld.

Overkoepelende visie Tienstappenplan

Nederland is een land met een natuurinclusief kringlooplandbouwvoedselsysteem. Met een rijke biodiversiteit aan onder andere bodemleven, planten, insecten en boerenlandvogels. Met een gezonde bodem, frisse lucht, schoon en voldoende (grond-)water, gezonde producten en gezond vee. Met een aantrekkelijk en gevarieerd landschap. Met een circulaire, klimaatneutrale voedsel economie, bewuste burgers die bereid zijn een reële prijs voor hun voedsel te betalen en boeren die een goed inkomen verdienen doordat ze een aantrekkelijke beloning krijgen voor het natuurinclusief en circulair produceren van voedsel. Ook toekomstige generaties willen met dit perspectief graag boer worden.

Europese verordening (EG) Nr. 834/2007

De biologische productie is een alomvattend systeem van landbouwbeheer en levens-middelenproductie waarbij de beste praktijken op milieugebied worden gecombineerd met een hoog niveau van biodiversiteit, de instandhouding van natuurlijke hulpbronnen, de toepassing van strenge normen op het gebied van dierenwelzijn en een productie die is afgestemd op de voorkeur van bepaalde consumenten voor producten die worden vervaardigd met natuurlijke stoffen en procedés. De biologische productie speelt aldus een tweeledige rol in de samenleving, omdat zij zorgt voor enerzijds een specifieke markt als antwoord op de vraag van de consument naar biologische producten en anderzijds collectieve voorzieningen die bijdragen aan de bescherming van het milieu en het dierenwelzijn, alsmede aan de plattelands-ontwikkeling.

